Aktuell litteratur

SOM ATT LÄGGA ETT PUSSEL – UPPFÖLJNING TIO ÅR EFTER BACKABRANDEN

A Hanbert, **L Å Lundberg**, **L Rönnmark**; Göteborgs stad, 2011. Recension av **Minna Forsell**.

Den våldsamma branden i ett diskotek i Göteborg 1998 skakade hela Sverige – 63 unga människor miste livet, och tragedin var ett faktum. Många berördes starkt av denna katastrof och medierapporteringen var intensiv, men i takt med att nyheterna från Backa sinade gick livet vidare för de flesta. För dem som drabbades direkt av branden har förstås återhämtningen sett helt annorlunda ut, och om detta handlar boken *Som att lägga ett pussel – uppföljning tio år efter Backabranden*.

Socionomerna Ann Hanbert, LarsÅke Lundberg och Lars Rönnmark har på olika sätt varit engagerade i det krisarbete som följde efter att banden ägt rum; de två förstnämnda på ett direkt sätt genom Stödcentrum, och den sistnämnde genom sitt arbete med att utvärdera Stödcentrums arbete. Tillsammans har de i denna bok dokumenterat och reflekterat över arbetet med en grupp överlevare efter branden. Boken bygger på intervjuer och fokuserar framför allt på hur man på bästa sätt kan stödja svårt traumatiserade brottsutsatta ungdomar. "Det har varit ett tidskrävande arbete" skriver författarna i inledningen, och detta är inte svårt att förstå när man läser boken; texten visar tydligt på hur trauma kräver tålamod. Att arbetet har varit starkt för både ungdomarna och socionomerna råder det heller ej tvivel om – ett djupt engagemang och en känslomässigt krävande process genomsyrar varje ord av *Som att lägga ett pussel*.

I sju kapitel blandas redovisningar av arbetets art och upplägg, teoretiska tankegångar, reflektioner, råd, samt betydelsen av att berätta. Särskilt intressant är det att läsa en av gruppdeltagarnas, kallad Elia, berättelse om branden, samt hans tankar om den tolv år senare; det är nästintill omöjligt att inte drabbas av omedelbarheten i de bilder han skapar. Bokens författare diskuterar sedan coping och återhämtning i ljuset av hans berättelse.

I *Som att lägga ett pussel* diskuteras inte bara trauma på en personlig nivå, utan även på samhällsnivå – hur hanterar vi traumatiska händelser tillsammans, i det mer offentliga? Detta tema är ett av de mest tankeväckande i boken, och med tanke på författarnas ovanliga inblick i sådana processer skulle det vara intressant att höra ännu mer om detta – vad vi som samhälle gör med sådana här ovanligt svåra och tragiska händelser, alla vi som inte är direkt drabbade av händelsen. Det är uppenbart att den lilla gruppen i Göteborg som arbetat med författarna har blivit sammansvetsade, men texten sträcker sig aldrig riktigt utanför detta sammanhang. Man har förmodligen velat låta läsaren komma nära den process som gruppen haft, men detta sker ibland på bekostnad av det allmängiltiga. Redogörelsen blir mer privat än personlig.

För den som arbetar på samma område som författarna kan jag inte tänka mig annat än att denna bok är en sällsynt inblick i den tuffa och många gånger röriga uppgift som traumabearbetning innebär. I baksidetexten rekommenderas boken för personal i yrken som kommer i kontakt med svåra livshändelser; jag skulle vilja tillägga att boken även kan läsas som ett vittnesmål om överlevnad och kampen för återhämtning, i ordets djupaste bemärkelse. Det är svårt att efter läsningen inte undra hur resten av de drabbade har haft det under sin resa tillbaka efter katastrofen. Att tänka sig hur många Elia det finns är både skrämmande och stärkande, men också viktigt; i vårt samhälle lever idag många människor med riktigt svåra trauman bakom sig, och trots att detta kan vara svårt att närma sig är det en ofrånkomlig del av våra kollektiva upplevelser.